Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri 19.4.2018

Lakivaliokunnalle

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019-2022 (VNS 1/2018vp)

LAUSUNTO

Yleistä

Valtioneuvosto on antanut 13.4.2018 eduskunnalle selonteon julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019-2022.

Lakivaliokunta on pyytänyt Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa selonteon johdosta.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri kiittää lakivaliokuntaa kutsusta tulla kuultavaksi selonteon johdosta ja lausuu näkemyksenään kunnioittaen seuraavaa.

Oikeusministeriön hallinnonala

Talous- ja velkaneuvonta

Talous- ja velkaneuvonta siirretään vuoden 2019 alusta työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta oikeusministeriön hallinnonalalle oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin oikeusaputoimistojen yhteyteen. Toiminta toteutetaan 7,7 milj. euron vuotuisella rahoituksella, josta 4,7 milj. euroa on hallinnonalojen välistä siirtoa ja 3 milj. euroa valtion muuta budjettirahoitusta.

Ylivelkaantuneiden aseman kohentamiseen osoitetaan 8 milj. euroa v. 2019—2020 ja 9 milj. euroa v. 2021—2022. Määrärahalisäyksillä pyritään laajentamaan talous- ja velkaneuvontaa, tehostamaan ulosotossa tehtävää velallisten neuvontaa sekä nopeuttamaan tuomioistuinkäsittelyjä ylivelkaantumiseen liittyvissä asioissa.

Osoitettu määrärahalisäys on oikeusapu- ja edunvalvontapiireille erittäin merkittävä. Kotitaloudet ovat ennätyksellisen velkaantuneita, mikä asettaa haasteita talous- ja velkaneuvonnan palvelujen järjestämiselle ja tuottamiselle. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirit ovat sitoutuneet turvaamaan talous- ja velkaneuvontapalveluiden alueellisen saatavuuden ja edistämään merkittävää digitalisaation käyttöönottoa sekä monikanavaisen palveluprosessien kehittämistä tavoitteena talous- ja velkaneuvonnan palvelujen tasapuolinen ja yhdenmukainen tarjonta eri puolella maata. Määrärahalla tullaan kattamaan hallinnonalojen välisen siirron vajetta palvelujen perustason turvaamiseksi, minkä lisäksi sitä tullaan osoittamaan ennaltaehkäisevään toimintaan ja sen rakentamiseen.

Yksityisen henkilön talousongelmat heijastelevat laajasti erilaisiin asioihin. Vaikeimmillaan ne sairastuttavat ja ovat syy syrjäytymiseen.

Osoite
Porkkalankatu 13 G, 2. krs
00180 HELSINKI

Puhelin
+358503061447

Sähköposti
etela-suomi.oaevpiiri@oikeus.fi

Talous- ja velkaneuvonnassa uusiksi asiakkaiksi on kirjattu viimeisten 10 vuoden aikana vuosittain noin 15.000 henkilöä. Maksuhäiriöisten henkilöiden määrä on kasvanut ollen vuoden 2016 lopussa jo yli 370 000 henkilöä.

Yhteistyökeinojen ja -verkostojen luominen eri organisaatiotasoilla ja ennen kaikkia paikallinen yhteistyö sosiaalitoimen, ulosoton, talous- ja velkaneuvonnan ja muiden sidosryhmien välillä tukee asiakkaiden kokonaisvaltaista auttamista. Yhteistyöllä voidaan rakentaa valtakunnallinen toimintamalli ja sähköinen työkalu erilaisiin asiakastilanteisiin. Hyvin järjestetyllä ja tuotetuilla talous- ja velkaneuvonnan palveluilla sekä ennalta ehkäisevällä verkostomaisella toiminnalla on merkittävä kansantaloudellinen ja syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus.

JTS-miljardin vaikutukset oikeusministeriön hallinnonalan toimintamenoihin

Hallitus päätti vuosien 2018—2021 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä, että hallitusohjelmassa päätetty kuntien kustannusten karsiminen 1 mrd. eurolla laajennetaan koskemaan koko julkista sektoria. Valtion toiminnan digitalisaation ja tuottavuuden kehittämisen osalta valtion kaikkia toimintamenoja vähennetään vuodesta 2020 alkaen 0,5 % vuosittain perustuen hallinnonalakohtaisiin toimintamenoihin vähennettynä toimitilamenoilla. Oikeusministeriön hallinnonalaa koskee 0,3 prosentin tavoite.

JTS-miljardin säästöstä kohdistuu oikeusministeriön hallinnonalalle noin 3 miljoonan euron määrärahaleikkaus v. 2020, joka kumuloituessaan kasvaisi vuoteen 2029 mennessä noin 29 miljoonan euron vuotuiseksi määrärahaleikkaukseksi.

Oikeusministeriön hallinnonalalla säästöt olisi kohdennettava pääosin henkilöstömenoihin. Säästötavoite vastaa 500 henkilön palkkausmenoja.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri katsoo, että säästö on oikeusministeriön pääluokan kokoon nähden täysin kohtuuton ja vaarantaa koko oikeuslaitoksen toiminnan ja aiheuttaa toteutuessaan oikeusturvan merkittävän heikkenemisen.

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri pitää säästötavoitetta valtion ydintehtävien turvaamisen ensisijaisuuden kannalta erittäin huolestuttavana.

Helsingissä 19. huhtikuuta 2018

Kunnioittaen

Marjo Kurki

johtaja

Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri

Osoite
Porkkalankatu 13 G, 2. krs
00180 Helsinki

Puhelin
029 56 61914

Sähköposti
etela-suomi.oaevpiiri@oikeus.fi